

Nyheter Russland i Norge

Advert for ni år siden, sokkelen fortsatt ikke ekstra beskyttet mot sabotasje

Olje- og gassinstallasjoner er «helt klart vital nasjonal infrastruktur som bør sikres», sa norske sikkerhetsmyndigheter i 2013. Ni år senere er det ennå ikke på plass.

Henning Carr Ekroll, Åshild Langved, Andreas Bakke Foss og Ingeborg Moe

Det er krig og energikrise i Europa. Og for halvannen uke siden ble to viktige rørledninger for gass ødelagt i Østersjøen. Mistanken om grov sabotasje er styrket, meldte nylig svensk politi.

Olje og gass er den aller viktigste varen Norge selger til andre land. Vi dekker alene rundt 25 prosent av all gass som brukes i EU og i Storbritannia.

Da det smalt i Østersjøen, ble derfor den synlige beredskapen i norsk farvann raskt skjerpet. Heimevernet ble sendt ut med våpen. Britene stilte med hjelp fra marinen.

Hvorfor var ikke norsk sokkel allerede sikret?

Skal beskytte kritisk infrastruktur. Norge har 8800 kilometer med olje- og gassrørledninger. De er helt sentrale for energiforsyningen til Europa og en av bærebjelkene i norsk økonomi.

Så hvordan skal de sikres? Det spørsmålet ble svart ut av norske sikkerhetsmyndigheter tilbake i 2013.

Rådet fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) var krystallklart: De trenger ekstra beskyttelse.

Ni år senere har det ikke skjedd, til tross for gjentatte

advarsler:

→ I 2014 sa Politiets sikkerhetstjeneste (PST) at etterretningsevne kan brukes til å sabotere norsk sivil og militær infrastruktur.

→ PST, Etterretningstjenesten og NSM kom med nye advarsler etter Russlands annektering av Krym-halvøya i 2014.

→ I 2016 år gjentok PST advarselen om risikoen for sabotasje av kritisk infrastruktur. NSM advarte om at et høyere konfliktnivå mellom Ukraina og Russland ville øke «den sikkerhetspolitiske verdien av norsk gass».

→ I 2017 påpekte PST at energisamarbeidet med Europa gjorde at det var viktig å se trusler om sabotasje mot norsk kritisk infrastruktur i en europeisk sammenheng. NSM advarte også om at kritisk infrastruktur var utsatt.

→ I 2020 skrev PST at andre land kartlegger norske rørledninger og annen petroleumsinfrastruktur, og at dette i verste fall kunne brukes til sabotasjeangrep.

Vurderer nå ekstra sikring. Alle rede i 2011 kom en ny lov som skulle beskytte spesielt viktige norske institusjoner og infrastruktur.

Her dukket begrepet «skjerm-

➔ Etter sabotasjen av gassrørledningene Nord Stream i Østersjøen har forsvaret økt tilstedeværelsen ved norske olje- og gassinstallasjoner. Her passerer F35-kampfly plattformen Draugen i Norskehavet. Foto: Forsvaret

Norge har fem gassrør som går til kontinentet, og flere som går til Storbritannia.

Grafikk: Jørgen Arnor G. Lom • Kilde: Oljedirektoratet

➔ Et skip fra Kystvakten patruljerer rundt Sleipner-plattformen 1. oktober i år. Foto: Ole Berg-Rusten, NTB

➔ Olje- og energiminister Terje Aasland (Ap) sier de nå vurderer om enkelte installasjoner på norsk sokkel skal defineres som sikkerhetskritiske. Foto: Lise Åserud, NTB

ingsverdig objekt» opp. Dette er bygninger eller installasjoner som er så viktige for Norge at de må beskyttes mot sabotasje og terror.

Men norske olje- og gassinstallasjoner har aldri fått status som «skjermingsverdig objekt». Derfor har de heller ikke vært ekstra beskyttet mot for eksempel sabotasje.

Først tidlig i høst ble transport av gass i rør til Europa utpekt som en såkalt «grunnleggende nasjonal funksjon» av Olje- og energidepartementet (OED).

Det vil si at en sabotasje, ødeleggelse eller angrep av disse gassrørene er ansett for å påvirke våre nasjonale sikkerhetsinteresser. Men det har ennå ikke ført til at OED har pekt ut skjermingsverdige objekter på norsk sokkel.

- Vi jobber videre med konkretisering nå. Det inkluderer vurderinger av skjermingsverdige objekter som er tilpasset den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen som Europa nå befinner seg i, skriver olje- og energiminister Terje Aasland (Ap) i en e-post.

Natt til 26. september ble de to gassrørledningene i Østersjøen angrepet. Aasland vil ikke svare på når i høst de valgte å peke ut norske gassrør som grunnleggende nasjonale funksjoner.

- Veldig forundret. - Dette er alvorlig. Vi har nå en gass- og oljevirkosomhet som ikke er tilstrekkelig sikret. Vi ønsker jo at sikkerhetstiltak skal skje i fredstid og være proaktivt. Nå er vi vitne til det motsatte.

Det sier Sissel Haugdal Jore, professor ved Universitetet i Stavanger.

- Jeg er veldig forundret over at ikke Olje- og energidepartementet har tatt på alvor at petroleumsindustrien er utsatt. Både som leverandør av energi i Norge, men også til Europa, legger hun til.

- Hva betyr det at vi ikke har skjermingsverdige objekter i petroleumsindustrien?

- Dette betyr at man sannsynligvis ikke har sikret seg mot statlig sabotasje. Det er alvorlig, spesielt i dagens situasjon, svarer hun.

Når noe defineres som skjermingsverdig, må eksempelvis operatøren på en oljeplattform gjøre risikovurderinger. Dette bør gjøres i samarbeid med myndighetene.

- Da må operatøren innføre tiltakene som pålegges, sier Jore.

I et skriftlig svar sitert statssekretær Andreas Bjelland Eriksen heter det at OED ikke er enig i at petroleumssektoren ikke er tilstrekkelig sikret.

- Samtidig må alle aktørene, også staten, sikre seg at de tiltak som iverksettes er tilpasset de omgivelsene som til enhver tid gjelder.

OED viser til at petroleumsløven stiller krav til effektiv beredskap på norsk sokkel og mener for øvrig at selskapene har god dialog med relevante myndigheter, inkludert PST og NSM.